QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 16 ta' Ġunju, 2025.

Numru 2

Rikors numru 169/12/1 AGV

Z1

v.

Z2

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza dwar appell imressaq mill-konvenut Z2 minn sentenza mogħtija mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) fit-30 ta' Novembru, 2023, fejn din, fost oħrajn: (i) ippronunzjat il-firda personali bejn il-partijiet bi ħtija esklussiva tal-konvenut minħabba sevizzi; (ii) ċaħdet milli tapplika s-sanzjonijiet skont **Artikolu 48 *et seq* tal-Kodiċi**

Ċivili kontra l-konvenut; u (iii) llikwidat u qasmet il-komunjoni tal-akkwisti tal-partijiet.

Daħla

2. B'rikors maħluf tas-26 ta' Lulju, 2012, l-attriċi fissret li hija u l-konvenut iżżewġu fis-17 ta' Jannar, 1997, u kellhom tifla li dak iż-żmien kellha ħmistax-il (15) sena. Hija ttenni li l-ħajja miżżewġa tagħhom saret impossibbli minħabba inkompatibilità fil-karattru, kif ukoll minħabba sevizzi, inġurji gravi, theddid, eċċessi u adulterju li wettaq fuqha u magħha l-konvenut. Issoktat tgħid li l-ħajja miżżewġa m'għadhiex aktar possibbli, u minħabba f'hekk, wara li ġabet il-permess mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja), l-attriċi fetħet din il-kawża u talbet lill-istess Qorti sabiex:

> *«1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-konjugi Z minhabba adulterju, theddid, sevizzi eccessi u ingurji gravi li l-intimat ikkommetta kontra martu r-rikorrenti, u kif ukoll minhabba inkompatibilita' ta' karattru.*
>
> *2. Tafda lir-rikorrenti bil-kura u kustodja tal-minuri Z3, salv l-access tal-intimat ghall-istess wild minuri jekk ikun il-kaz.*
>
> *3. Tikkundanna lill-intimat sabiex ihallas lir-rikorrenti ghaliha u ghall-wild minuri C dik ir-retta alimentarja dovuta skont il-ligi, b'dawk il-modalitajiet kollha tal-pagament, inkluz provvediment ghaz-zieda perjodika biex taghmel tajjeb ghall-gholi tal-hajja u ordni ghal-hlas dirett mill-paga talintimat li ghandhom jigu ffisati minn din l-Onorabbli Qorti.*
>
> *4. Tapplika in toto jew in parte kontra l-intimat l-effetti tad-dispozizzjonijiet tal-**Artikolu 48 sa 53 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta Malta**.*
>
> *5. Tiddikjara xolta l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u tillikwida l-istess b'mod li jigu stabbiliti porzjonijiet in divizjoni u assenjat*

lill-partijiet u billi ukoll tigi stabbilita data li minn dakinhar l-intimat jitqies li dekada minn kull akkwist maghmul bix-xoghol u bil-hila tal-esponenti u dana kollu okkorrendo bl-opera ta' perit nominandi u billi jigi nominat Nutar sabiex jircievi l-att relattiv u kuratur biex jirraprezenta lill-intimat fleventwali kontumacja fuq l-istess att.

6. Tiddividi l-gid iehor komuni tal-kontendenti mhux formanti parti millkomunjoni tal-akkwisti.

7. Tordna lill-intimat jirrestitwixxi lill-esponenti il-beni u krediti parafernali u dotali taghha.

Bl-ispejjez kontra l-intimat li qieghed jigi minn issa ngunt ghas-subizzjoni.»

3. Il-konvenut wieġeb għar-rikors maħluf permezz tat-tweġiba maħlufa tiegħu tat-3 ta' Settembru, 2012, fejn qabel illi ż-żwieġ ta' bejn il-partijiet tkisser b'mod irrimedjabbli, b'konsegwenza illi hemm lok għas-separazzjoni personali, għalkemm jiċħad li dan seħħ minħabba ħtijiet tiegħu. Huwa ċaħad ukoll li jħallas manteniment għal martu, kif ukoll li jiġu applikati fil-konfront tiegħu s-sanzjonijiet elenkati fil-liġi. Qabel illi l-komunjoni tal-akkwisti viġenti bejniethom tiġi tterminata u likwidata, b'dana illi kull parti għandha ukoll tagħmel tajjeb għad-dejn eżistenti.

4. B'sentenza parzjali mogħtija fit-3 ta' Ġunju, 2021, il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) bis-saħħa tal-**Artikolu 55 tal-Kodiċi Ċivili** waqqfet il-komunjoni tal-akkwisti li kien hemm bejn il-partijiet;

5. B'sentenza mogħtija fit-30 ta' Novembru, 2023, il-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) ddeċidiet il-kawża hekk:

«Ghaldaqstant, ghal dawn il-motivi, dina l-Qorti taqta' u tiddeciedi illi:-

1. Tilqa' l-ewwel talba u tiddikjara s-separazzjoni bejn il-partijiet minhabba sevizzi kommessi da parti tal-konvenut.

2. Tastjeni milli tiehu konjizzjoni tat-tieni talba u dan stante li llum it-tifla hija maggorenni;

3. Tichad it-tielet talba attrici.

4. Tichad ir-raba' talba attrici.

5. Tilqa' l-hames talba attrici u tillikwida u tassenja l-komunjoni tal-akkwisti kif fuq imfisser.

6. Tilqa' s-sitt talba attrici kif fuq imfisser.

7. Tilqa' s-seba' talba attrici sa fejn applikabbli.

L-ispejjez ghandhom jigu sopportati interament mill-konvenut.»

6. Ir-raġunijiet mogħtija mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja), għaliex iddeċidiet il-kawża b'dan il-mod kienu dawn:

*«**KONSIDERAZZJONIJIET***

Minkejja li fit-talbiet taghha l-attrici kienet talbet il-kura u kustodja tal-minuri C, fil-mori tal-kawza, it-tifla saret maggorenni u ghalhekk, dina l-Qorti ser tastjeni milli tiehu iktar konjizzjoni tas-segwent talba.

RESPONSABBILITA'

Il-partijiet jaddebbitaw lil xulxin bil-htija ghat-tifrik taz-zwieg taghhom. Ghall-attrici l-konvenut irrenda ruhu hati ta' adulterju, theddid, sevizzi, eccessi, ingurji gravi u inkompatibbilita' ta' karattru.

Il-konvenut jaddebita lill-attrici l-adulterju, it-theddid, sevizzi, eccessi u ngurji gravi.

Adulterju

*Illi fil-kawza fl-ismijiet "**R G v. S G**" (P.A. (RCP) 1 ta' Ottubru 2002 - Cit Nru:1365/1997/RCP) fejn din il-Qorti kif presjeduta rriteniet li:*

> *"… **l-artikolu 38 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta** jghid illi "Kull parti mizzewga tista' titlob il-firda minhabba l-adulterju tal-parti l-ohra". Illi kif tajjeb osservat din il-Qorti fis-sentenza taghha tas-16 ta' April*

> *1953 fil-kawza fl-ismijiet "**R S v. Avukat Dr. A V. G et noe**". (P.A. (C.C.) Kollez. XXXVII.II.693) l-adulterju "hija bla dubju l-kawza l-izjed gravi li ghaliha l-ligi tawtorizza sseparazzjoni personali; izda, stante d-diffikulta' tal-prova, kif turi lassenza ta' dispozizzjoni legislattiva li tillimita dina l-prova, huwa ormai pacifiku fid-dottrina u fil-gurisprudenza li l-adulterju jista' jkun pruvat permezz ta' indizji 32 u prezunzjonijiet, purche' dawn ikunu gravi, precizi u konkordanti, b'mod li ma jhallu ebda dubju f'min ghandu jiggudika". ("**R M v. A M**" Prim' Awla Deciza - 27 ta' Gunju 1964)".*

Il-Perit Legali kkonstata li mill-assjem tal-provi mressqa, l-attrici kkommettiet adulterju ma' JPS u addiritura kellhom tifel flimkien u dan l-adulterju wasal ghall-firda bejn il-partijiet.

L-attrici tirribatti dina l-allegazzjoni u tissottometti li l-adulterju ma giex ippruvat. Il-konvenut jinsisti li ghalkemm diga' kellhom il-problemi, meta induna li l-attrici bdiet issajjar ghal JPS u anke tahsillu l-hwejjeg u dan wassal sabiex hu jitlaq mid-dar.

Il-Qorti tirrileva li sabiex l-aggravju tal-adulterju jigi ppruvat jehtieg li jkun hemm "indizi u prezunzjonijiet gravi." L-unika prova li ngabet mill-konvenut huwa li semma lil JPS. Ma ressqux bhala xhud u lanqas ma ta' hjiel ta' meta bdiet ir-relazzjoni bejnu u l-attrici. Il-Qorti tirrileva ghalhekk li huwa difficli sabiex tistabilixxi jekk verament kienx hemm relazzjoni u jekk l-istess relazzjoni kienetx fundamentali ghas-separazzjoni taghhom. In kontraddizjoni ghal dan ilfatt, hemm il-verzjoni tal-konvenut li jammetti li sa dak iz-zmien fiz-zwieg taghhom ma kienx kollox ward u zahar.

Ghaldaqstant, dina l-Qorti ma taqbilx mal-konkluzzjjonijiet raggunti mill-Perit Legali li l-attrici hija responsabbli ghas-separazzjoni minhabba li kkommettiet adulterju.

Adulterju tal-konvenut

L-attrici takkuza lill-konvenut li kien kkommetta adulteru fil-konfront taghha. l-konvenut jammetti li kellu diversi nisa u kien f'relazzjoni maghhom, izda jikkonferma li dawn dejjem sehhew wara li hu u l-attrici kienu de facto sseparati u ghaldaqstant, l-istess adulterju ma wassalx ghas-separazzjoni.

MC tichad li kienet f'relazzjoni mal-konvenut, izda li kienu hbieb hafna u kienu ltaqghu fl-2012, li diga' per se huwa effettivament sentejn wara li l-konvenut kien telaq mid-dar matrimonjali.

Bint il-partijiet issemmi ukoll lil certu G u li missierha kien ikkonferma maghha li kien f'relazzjoni maghha. Ghal darb' ohra hadd mill-partijiet ma ressaq lil dina l-persuna bhala xhud.

Il-Qorti ghalhekk taqbel mal-konkluzzjonijiet raggunti mill-Perit Legali li ma jirrizultax l-adulterju kommess da parti tal-konvenut.

Abbandun

*Illi hawn issir referenza ghall-kawza fl-ismijiet "**J A E v. Avukat Dr J X noe**" (P.A. 22 ta' Frar 1961) fejn din il-Qorti diversament presjeduta sostniet illi:*

> ***"Biex jikkostitwixxi motiv ta' separazzjoni, l-abbandun irid ikun ingust fiz-zmien tieghu kollu ta' sentejn, u jekk l-abbandun fil-fatt ma jikkostitwix l-abbandun li trid il-ligi bhala motiv ta' separazzjoni, lanqas ma jista' jigi inkwadrat fil-figura ingurja gravi, ghax b'dan il-mod ikun qieghed jitqies 34 bhala motiv ta' separazzjoni minghajr irrekwizit zmien li l-ligi tirrikjedi ghall-abbandun."***

*Fil-kawża **A A v. R A**, insibu tifsira ċara ta' dawn il-kriterji, fejn intqal:*

> ***"Illi dwar l-abbandun, jingħad li l-istess, biex jista' jikkostitwixxi kawżali tasseparazzjoni, irid, apparti ż-żmien, li fil-każ se mai jikkonkorri, illi jkun sar bla ġusta kawża. Huwa fatt li l-apprezzament taċ-ċirkustanzi "di fatto" li labbandun mid-dar ikun sar volontarjament (ċioe bla kawża ġusta), b'mod li jkun jista' jagħti lok għas-separazzjoni personali għall-ħtija ta' min jirrikorri għalih, huwa mħolli fil-kriterju tal-maġistrat deċidenti; kif ukoll ġie deċiż illi mhux kwalunkwe allontanament ta' konjuġi mid-domiċilju konjugali jikkostitwixxi l-prova ta' l-abbandun volontarju: imma jrid ikun jirriżulta minn fattijiet li juri l-intenzjoni żgura, ferma u pożittiva."***

Dan l-aggravju jirrikjedi li jigu ppruvati certi kundizzjonijiet sabiex jigi soddisfatt. It-terminu sabiex l-abbandun jista' jigi kkonfermat huwa ta' sentejn, kif ukoll jehtieg li hemm ragunijiet gustifikabbli sabiex sar l-abbandun.

Il-Qorti taqbel ma' dak deciz mill-Perit Legali li l-addebitu tal-abbandun ma jirrizultax u dan meta zzewwgu fil-17 ta' Jannar, 1997 u l-konvenut telaq mid-dar matrimonjali f'Settembru, 2010 u l-kawza odjerna giet istitwita fis-26 ta' Lulju, 2012 u ghalhekk effettivament il-perjodu ta' sentejn m'ghaddiex.

Sevizzi, Eccessi, Minacci, Theddid, Ingurji Gravi, Inkompatibbilita' ta' karattru

*Fis-sentenza **A C v. A C**, l-ingurji jew offizi gravi gew definiti bhala li **"jinkludu kliem jew agir illi joffendu l-pudur ta' dak li jkun minkejja illi dawn jirreferu ghal affarijiet vera jew foloz."***

*Gie ukoll ritenut li ghas-sejba ta' htija fit-tkissir taz-zwieg dawk is-sevizzi, minacci u ingurji gravi jkunu kommessi abitwalment u ripetutament. Fis-sentenza **J M C v. L C** moghtija mill-Qorti tal-Appell fil-15 ta' Dicembru, 2015 gie ddikjarat illi:*

> ***"….mhux kull nuqqas da parti ta' konjugi versu l-konjugi l-iehor jwassal ghassevizzi, minacci jew ingurja gravi fit-termini tal-Artikolu 40 tal-Kodici Civili u huma biss dawk in-nuqqasijiet li, maghmula ripetutament u abitwalment, iwegghu u jferu lill-konjugi sal-grad li l-konvivenza matrimonjali ssir wahda difficli u insopportabbli. Kif jinsab ritenut fil-gurisprudenza patria: "Per sevizie del senso della legge s'intendono atti abituali di crudelta' che offendono la persona o l'anima di colui e sono diretti al punto di ingenerare in lui perturbazione, un dolore ed un aversione verso chi commette tali atti [PA Camilleri utrinque, 16 Marzu, 1898]."***

Issir referenza ghall-kaz ***C A v. B A****, deciza fit-13 ta' Gunju, 1967 mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fejn gie pprecizat illi l-fatturi kontemplati fl-* ***Artikolu 40*** *fuq citat iridu jkunu tali li joholqu sitwazzjoni fejn ilpartijiet jispiccaw ighixu "****f'sistema costante di vessazione e di disprezzo, di oltraggio e di umiliazione che rendono almeno insopportabili l'abitazione e la vita comune."***

Inoltre fil-kaz ***G A v. P A*** *deciza fl-10 ta' Dicembru, 1951 mill-Appell Superjuri, il-Qorti qalet:*

> ***"Mhux talli tghajjir tal-konjugi bejniethom jikkostitwixxi dik l-ingurja gravi li tiggustifika d-domanda ta' separazzjoni personali; imma meta l-kliem dirett minn wiehed mill-konjugi lill-iehor huwa tali li joffendi l-qalb u l-unur talbniedem, dawk il-kliem jammontaw ghal dik l-ingurja gravi…***
>
> ***Huma servizji dawk l-atti abitwali li joffendu l-persuna u l-animu tal-konjugi li lilu huwa dirett u li jaslu biex joholoqu ezarcerbazzjoni f'dak il-konjugi hekk offiz u avversjoni profonda ghall-konjugi l-iehor li jikkometti dawk l-atti…lxxehha tar-ragel, meta hija ezagerata u eccessiva, tista' tikkostitwixxi servizju li tirrendi impossibbli l-konvivenza konjugali."***

Kif inghad fis-sentenza ricenti ***A P v. M P sive M*** *deciza fis-27 ta' April, 2017:*

> ***"Il-Qorti tabbraccja d-distinzjoni bejn "sevizzi" u "eccessi" delineatabilment mill-Perit Legali fir-rapport minnu redatt b'referenza ghad-dottrina esposta minn F u B L.***
>
> ***"Eccessi" huma atti ta' vjolenza kommessi minn konjugi fil-konfront talkonjugi l-iehor jew l-ohra illi huma tant gravi li jistghu jpoggu fil-perikolu ssahha jew addirittura l-hajja ta' dak li jkun. Tali vjolenza tista' tkun mhux biss fizika izda ukoll psikologika. Vjolenza psikologika gravi, kostanti u fuq medda ta' zmien tista' ukoll twassal ghad-dannu fis-sahha ta' min jissubixxi tali vjolenza psikologika u ghalhekk tikkwalifika ukoll bhala "Eccess" fit-termini tal-Artikolu 40 tal-Kap.16.***
>
> ***"Mohqrija" jew kif ahjar isibuha fil-gurisprudenza "sevizzi," huwa atti gravi ta' krudelta' illi ghalkemm ma jpoggux il-hajja jew is-***

> ***sahha ta' min jissubixxi tali azzjoni fil-periklu, jikkostitwixxi tortura fizika jew psikologika. Tali 37 azzjonijiet ta' krudelta' jikkwalifikaw bhala "mohqrija" fit-termini tal-Artikolu 40. Sabiex azzjoni tikkwalifika ghal nuqqas that l-Artikolu 40 jehtieg li tkun mhux biss gravi izda ukoll abitwali."***

Gie enunciat fil-kawza fl-ismijiet E T 1 v. E T 2 illi sabiex tigi promossa b'success l-azzjoni tas-separazzjoni personali, m'hemmx htiega illi jigu ppruvati l-eccessi, sevizzi, minacci u l-ingurji gravi b'mod kumulattiv, izda jkun sufficjenti illi tigi ppruvata raguni wahda sabiex jigi stabbilit illi l-hajja matrimonjali tkun giet reza' mpossibbli da parti ta' xi wahda mill-partijiet jew min minnhom.

*L-**Artikolu 40 tal-Kap.16 tal-Ligijiet ta' Malta** isemmi l-mohqrija, illi minn gurisprudenza kostanti tirreferi ghas-sevizzi bhala bazi ghas-separazzjoni personali. Fis-sentenza fl-ismijiet **Maria Mifsud v. Vincenzo Mifsud**, deciza mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fit-30 ta' Gunju, 1961 gie enunciat illi: **"Certi fatti, kliem u modi ta' azzjoni jew atteggjamenti illi jistghu jrendu l-hajja komuni insopportabbli, huma ritenuti mid-dottrina bhala sevizzi."** Fis-sentenza fl-ismijiet **A C 1 v. A C 2**, l-ingurji jew offizi gravi gew definiti bhala li **"jinkludu kliem jew agir illi joffendu l-pudur ta' dak illi jkun minkejja illi dawn jirreferu ghall-affarijiet vera jew foloz."***

Fir-rapport tieghu, il-Perit Legali Dr. Keith Borg ikkonkluda li kien hemm sevizzi da parti entrambi, kif ukoll minhabba offiza gravi kommessa da parti tal-attrici.

Il-Qorti ma taqbilx mal-Perit Legali li kien hemm sevizzi kommessi da parti tal-attrici. Verament kellha l-problemi familjari taghha, fejn missierha u ommha kienu ghaddejjin minn proceduri ta' separazzjoni u fejn l-istess kellhom problemi finanzjarji peress li missierha kien alkoholiku.

Il-konvenut isemmi l-problemi fejn spicca jghin lill-genituri tal-attrici billi jmexxilhom il-flus u l-paga u kien hu li ha hsieb il-bzonnijiet ta' hut l-attrici. L-attrici tati stampa totalment differenti u tattribwixxi hafna mill-problemi fiz-zwieg fuq l-egoizmu u l-gideb tal-konvenut l-iktar fuq il-finanzi taghhom.

L-attrici xehdet li minn dejjem il-konvenut ma kienx ihobb jahdem u kien jahli hafna hin it-tlielaq tal-karozzi, fejn kien xtara diversi vetturi minn wara dahar l-attrici biex itellaqhom. Ir-rapprezentant tal-Awtorita' tat-Trasport esebixxa u elenka diversi karozzi in sostenn ta' dan.

Il-konvenut kien fetah zewg negozji, wiehed tal-ispare parts u l-iehor mini market u ma kienx kapaci jiggestihom, tant li spiccaw bid-dejn u kienu l-genituri tieghu li mexxew in-negozju. L-assenjazzjoni tal-mini market lill-genituri tal-konvenut sar minghajr l-approvazzjoni tal-attrici u l-konvenut jammetti li dan sar minhabba li ma hassx il-htiega li

jaghmel dan, peress li kienu ghaddejjin bil-proceduri tas-separazzjoni.

Jirrizulta ukoll li l-verzjoni attrici hija iktar kredibbli meta r-rapprezentanti tal-banek lokali kkonfermaw li kien hemm proceduri kontra l-partijiet minhabba nuqqas tal-hlas tas-self/overdraft li kien inghatalhom.

L-attrici ukoll stqarret li l-konvenut kien anke abbuza minn prokura li kienet tatu ghax beda jiehu s-self bl-uzu tal-istess prokura. Jinghad ukoll li rrapprezentant tal-APS Bank ikkonfermat li l-istess prokura giet irtirata biss wara li ntbaghet ittra legali lill-partijiet sabiex twisshom li kienu ser jittiehdu passi kontrihom jekk il-bilanc ma kienx ser jithallas.

Dan l-abbuz finanzjarju indubbjament wassal ghall-problemi emozzjonali tal-attrici li effettivament tant kienu kontinwi li wasslu sabiex l-hajja matrimonjali giet reza impossibbli. Ghalhekk, il-Qorti ma tistax ma tikkonkludix li l-konvenut wassal ghat-tkissir irrimedjabbli ta' dan iz-zwieg minhabba sevizzi kommessi da parti tal-konvenut.

(...)

KOMUNJONI TAL-AKKWISTI

KONTIJIET BANKARJI

Dwar il-kontijiet bankarji, il-partijiet m'opponewx ghar-rakkomandazzjonijiet tal-Perit Legali f'dan ir-rigward u ghaldaqstant dina l-Qorti sejra tikkonferma l-assenjazzjoni tal-kontijiet gewwa l-HSBC Bank Malta plc. fis-segwenti mod:

*i) Il-kont kurrenti bin-numru ***001*
*ii) Il-kont kurrenti bin-numru ***001*
*iii) Kont term deposit bin-numru ***100*
*iv) Kont kurrenti bin-numru ***001*

Dawn ghandhom jigu assenjati lill-konvenut.

*i) Kont savings ***040*
*ii) Kont savings ***051*
*iii) Visa bin-numru ***125*

Dawn ghandhom jigu assenjati lill-attrici.

B'dana pero' li bid-debita ekwiparazzjoni, il-konvenut ghandu jhallas lill-attrici s-somma ta' €70.34.

*Fir-rigward tal-kontijiet mizmuma mill-kontendenti mal-Bank of Valletta plc, il-kont kurrenti bin-numru ***735 ghandu jigi assenjat lill-konvenut.*

Mal-Bank of Valletta plc jirrizulta li l-partijiet kienu hadu overdraft relatat man-negozju tal-ispareparts. Ir-rapprezentanti tal-Bank of Valletta plc ikkonfermaw li kienu baghtu diversi ittri fejn il-kontendenti ntalbu jirregolarizzaw il-posizzjoni taghhom kemm bhala bilanci, kif ukoll bhala dokumentazzjoni, L-ewwel ittra ntbaghtet fil-21 ta' April, 2011 u l-ohra 23 ta' Mejju, 2011. Inbaghtet ittra fid-19 ta' Lulju, 2011 lill-partjiet sabiex jirregolarizzaw ruhhom[1] u ittra gudizzjarja fit-8 ta' Awissu, 2012.[2] Ir-revoka tal-prokura saret wara li nharget l-ittra fid-19 ta' Lulju.

Mill-provi gie kkonfermat ukoll li hemm kawza pendenti fl-ismijiet Bank of Valletta vs F u RM u pprezentat statement tal-legal fees account tal-kawza.[3] Tghid li llum il-kontijiet huma kollha in debit.

Il-Perit Legali huwa tal-parir li l-kontendenti ghandhom ugwalment jaqsmu bejniethom id-dejn li hemm ezistenti mal-istess Bank of Valletta plc.

Huwa fatt mhux ikkontestat li meta l-partijiet kienu marru jissellfu l-flus mill-Bank, l-attrici kienet konsapevoli u dan tammetih hi stess. Fil-fatt kienu lkoll prezenti meta ttiehed dan is-self, flimkien mal-genituri tal-konvenut u ddecidew li jaghtu prokura lill-konvenut. Tant hu hekk, li l-istess rapprezentant tal-Bank ikkonferma li l-istess prokura giet irrevokata wara d-19 ta' Lulju, 2011 fejn il-Bank kien wissa l-partijiet sabiex jirregolarizzaw ruhhom bil-pagamenti.

Tenut kont tal-fatt li l-konvenut huwa responsabbli ghat-tifrik taz-zwieg huwa ingust li l-attrici ghandha taqsam nofs id-dejn li hemm pendenti mal-Bank of Valletta plc. Meta l-istess konvenut kien iggestixxa hazin dan in-negozju bil-konsegwenza li l-problemi finanzjarji li kkaguna wasslu ghall-problemi fiz-zwieg taghhom. Ghaldaqstant, dina l-Qorti ma taqbilx mal-konkluzzjonijiet raggunti mill-Perit Legali f'dan ir-rigward.

Jibqa' biex jigi kkunsidrat id-dejn ezistenti mal-APS Bank, wara li l-konvenut kien ha self mal-istess Bank sabiex iwaqqaf in-negozju tal-mini-market -omissis-. L-istess konvenut jammetti li meta kien waqqaf dan in-negozju, ma hassx il-htiega li jikkonsulta mal-attrici u dan minhabba f'Gunju, 2010 iddecidew li jisseparaw u f'Settembru, 2010 il-konvenut telaq mid-dar.

Sadanittant saret taf li l-konvenut rega' ha loan u dahal f'kirja ohra u waqqaf il-hanut u dan minghajr ma kienet taf u minghajr ma' tat il-kunsens taghha u dan meta diga' kienu bdew bil-proceduri tal-medjazzjoni. Xtara l-makkinarju u listock. Kien tul il-kawza li saret taf li l-genituri tal-konvenut kien hadu dan innegozju u d-dejn peress li kien rega' beda jmur lura fil-hlasijiet, liema hanut sar jissejjah -omissis-

[1] Dok. DG 3.
[2] Dok. DG 3.
[3] Dok. MED 7.

Mini Market.

Il-Perit Legali ikkonkluda li l-kontendenti ghandhom jibqghu responsabbli f'ishma ndaqs ghall-bilanc komplessiv dovut. Hawnhekk ukoll il-Qorti ma tistax taqbel mal-konkluzzjonijiet raggunti mill-Perit Legali ghal darb'ohra filwaqt li taqbel mas-sottomissjoniet tal-attrici, u dan primarjament meta huwa l-konvenut li qed jinzamm responsabbli ghat-tifrik taz-zwieg. Inoltre, is-self u n-negozju sar u tmexxa unikamemt mill-konvenut u sussegwentement mill-genituri tieghu.

Ghalhekk ghal dawn ir-ragunijiet suesposti, ghall-att ta' amministrazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti li sar ad insaputa tal-attrici, ma tistax titqies responsabbli ukoll l-istess attrici ghal dan id-dejn, ghalkemm jifforma parti mill-komunjoni tal-akkwisti u dan iktar u iktar meta l-konvenut huwa unikamennt responsabbli ghat-tifrik taz-zwieg.

Vetturi

Dwar il-vetturi jirrizulta li hemm diversi vetturi u hafna minhhom inxtraw ad insaputa tal-attrici ukol.[4] *Il-Qorti taqbel mar-rakkomandazzjonijiet tal-Perit Legali li l-vetturi ghandhom jibqghu fil-pussess tal-konvenut, b'dana pero' li kwalunkwe somma dovuta lil Transport Malta ghandu jithallas mill-konvenut. Listess vetturi ghandhom jigu stmati sabiex issir id-debita ekwiparazzjoni a favur l-attrici.*

Stocks u makkinarju

Il-Qorti kienet inkarigat lill-perit komputista Kevin Mahoney sabiex jittiehed rendikont u jsir elenku tas-segwenti:

a) Stokk u makkinarju tal--omissis-mill-2004 'il quddiem;
b) Stock u makkinarju tal--omissis-Mini Market mill-2012 'il quddiem.

Hemm verzjonijiet kontrastanti f'dan ir-rigward. Jirrizulta mir-rapport li sar li lkonvenut ma kienx ipprezenta ebda rapport finanzjarju bejn is-snin 2012 sa 2014. Ghalhekk il-Perit Komputista bbaza r-rapport tieghu fuq il-valutazzjoni li saret fl-2014 li kienet l-ahhar wahda a disposizzjoni tieghu.

Skond il-Perit Komputista fit-28 ta' Jannar, 2014, l-istokk u l-ispare parts kellhom valur ta' €11, 123.49, filwaqt il-valur tal-makkinarju ma kienx maghruf. Dan kien in kwantu jirrigwarda -omissis-

Ghal dak li jirrigwarda -omissis- fl-20 ta' Marzu, 2014, l-istock kellu valur ta' €5364.06, filwaqt li l-valur tal-makkinarju ma kienx maghruf.

---

[4] Fol. 68 u 69 tar-rapport peritali.

L-istess Perit wasal biex ikkonkluda li l-konvenut ghandu jzomm l-istokk, spare parts u l-makkinarju, filwaqt li ghandu jsir ekwiparazzjoni fil-konfron tal-attrici.

L-attrici tikkontesta din il-konkluzjoni raggunta mill-Perit Komputista peress li fil-fehma taghha, kellu jaghmel apprezzament tal-istock u makkinarju li kien hemm fl-2011 fir-rigward ta' -omissis-, u li kienu jikkonsistu fis-segwenti:

Stock = €16, 544
Tools = €4,000
Motor Vehicles = €3, 375
Improvements = €54, 495
Other Capital Assets = €60, 000.
Total = €138, 414

Il-Perit jammetti li dawn l-ammonti wasal ghalihom ghax ibbaza ruhu fuq ilprojected Income Statement ghas-sena 2011[5] *u zied jghid li peress illi ma gietx ipprezentanta l-Profit & Loss Account ghas-sena 2011, ma setax jivverifika jekk il-valur tal-istock kienx verament dak previst.*

Dwar il-makkinarju ma setax jistabilixxi mill-assi x'kien hemm bhala makkinarju u dan ghas-sena 2011.

L-attrici qed tinsisti li fir-rapport tieghu, il-Perit kellu jinkludi dan it-total tas-sena 2011 ghax jaghti izjed stampa cara, izda din l-informazzjoni prodotta tindika oltre dak li huwa stock u makkinarju, u l-attrici qed tinsisti maggorament fuq il-"capital assets" li gew ivvalutati ghall-ammont ta' €60,000. Ma hemmx indikazzjoni f'xiex jikkonsistu dawn l-assi, pero' l-Perit ikkonstata li dawn huma relatati mannegozju tal--omissis- u dan peress li l-mini market kien ghadu ma nfetahx.

Ma tressqux provi ulterjuri ta' xiex inhuma dawn l-assi. Inoltre, ma kienx il-kompitu tal-Perit Komputista li jistabilixxi l-konsistenza taghhom, peress hu kellu biss jistabilixxi l-istock u l-makkinarju.

Gie stabbilit biss li dawn huma assi ta' natura kapital li jappartjenu lill-propjetarju tan-negozju u cioe' l-konvenut. Ma tressqux provi mill-attrici dwar dawn l-assi u dina l-Qorti ma tistax tikkonkludi x'inhuma u jekk jappartjenu lill-komunjoni talakkwisti jew jekk humiex parafernali.

Ghaldaqstant, minhabba nuqqas ta' provi, dina l-Qorti mhux ser tillikwida u tassenja l-istess.»

7. Il-konvenut appella minn din is-sentenza fil-21 ta' Diċembru, 2023,

[5] Ara fol. 499 tal-process.

u ressaq erba' (4) aggravji fejn fihom jilmenta dwar kif l-Ewwel Qorti żbaljat dwar: (i) l-apprezzament ħażin tal-fatti dwar il-ħtija tat-tifrik taż-żwieġ; (ii) applikazzjoni ħażina tal-liġi għal dak li għandu x'jaqsam mal-ħtija tat-tifrik taż-żwieġ u r-rapport tal-perit tekniku dwar il-konklużjonijiet tiegħu rigward l-imsemmija ħtija; (iii) il-likwidazzjoni, id-diviżjoni u l-assenjazzjoni tal-assi tal-partijiet saret b'mod skorrett; u (iv) l-ispejjeż ġudizzjarji.

8. L-attriċi wieġbet għal dan l-appell fil-25 ta' Ġunju, 2024, u hemmhekk hija tat ir-raġunijiet tagħha għalfejn hija temmen li l-appell tal-konvenut għandu jiġi miċħud.

9. Il-Qorti wara li rat l-atti kollha tal-kawża, tqis li m'hemmx il-ħtieġa li tqiegħed dan l-appell għas-smigħ u b'hekk sejra tgħaddi minnufih għas-sentenza b'riħet l-**Artikolu 152(5) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili**.

Konsiderazzjonijiet:

10. Fl-**<u>ewwel aggravju u fit-tielet aggravji</u>**, il-konvenut jilmenta dwar kif:

a. L-Ewwel Qorti naqset milli tevalwa u tieħu konsiderazzjoni tal-provi

kollha, inkluż dawk imressqa mill-konvenut appellant innifsu dwar l-adulterju kommess mill-attriċi appellata, kif ukoll il-konklużjonijiet tal-perit legali mressaq mill-Qorti stess. Il-konvenut appellant itenni jgħid illi kieku l-Ewwel Qorti fliet sewwa l-provi, din żgur ma kinitx tasal għall-konklużjoni illi ż-żwieġ tal-partijiet tfarrak unikament bi ħtija tal-konvenut; u

b. L-Ewwel Qorti naqset milli tapplika b'mod korrett il-liġi – b'mod partikolari: (i) **Artikolu 38 tal-Kodiċi Ċivili** li jitkellem dwar adulterju; u (ii) **Artikolu 681 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili** dwar l-aċċettazzjoni *o meno* tal-konklużjonijiet milħuqa mill-perit tekniku dwar il-ħtija tal-partijiet għat-tifrik taż-żwieġ.

11. L-attriċi appellata tilqa' għal dawn iż-żewġ aggravji billi tgħid illi fl-ewwel lok il-Qorti tal-Appell m'għandhiex tiddisturba faċilment l-apprezzament tal-fatti tal-Ewwel Qorti ħlief jekk jeżistu raġunijiet serji u/jew gravi biżżejjed li jiddettaw mod ieħor. Fit-tieni lok u fir-rigward tal-allegat adulterju kommess mill-attriċi, din tgħid li l-Ewwel Qorti kienet korretta fid-deċiżjoni tagħha fejn ma qablitx mal-konklużjonijiet tal-perit legali, fejn dan tal-aħħar u f'dan ir-rigward: (i) ma applikax il-prinċipju ta' min jallega jrid jipprova, bir-riżultat li għalhekk l-Ewwel Qorti kienet konvinta li l-attriċi ma wettqitx adulterju fil-konfront tal-konvenut appellant; (ii) ma ħax in konsiderazzjoni li l-appellant ma ressaq l-ebda prova taż-

żmien meta seħħet din l-allegata relazzjoni bejn l-appellata u J P S, liema fattur kien importanti ferm sabiex jiġi stabbilit li proprju tali relazzjoni kienet ir-raġuni vera wara t-tifrik taż-żwieġ in kwistjoni; u (iii) naqas milli jikkonsidra l-aġir tal-konvenut, fejn kien kompletament evażiv fir-risposti tiegħu, ġie kompletament injorat u skartat mill-perit legali.

12. Barra minn hekk u min-naħa l-oħra, l-appellata tgħid ukoll illi fil-verità l-Ewwel Qorti kellha ssib lill-appellant ħati ta' adulterju – liema adulterju ġie kkorraborat permezz tax-xhieda tal-partijiet stess, kif ukoll minn binthom Z3 u Z4.

13. Miż-żewġ aggravji surreferiti, jidher illi dak mitlub minn din il-Qorti huwa li: (i) terġa' tqis il-provi mressqa quddiem l-Ewwel Qorti b'mod partikolari fir-rigward tal-adulterju allegatament kommess mill-attriċi appellata; u (ii) tqis ukoll f'dan ir-rigward l-applikazzjoni tal-liġi kif saret mill-Ewwel Qorti, u dan bl-iskop illi tiddetermina jekk din kinitx totalment żbaljata fil-konsiderazzjonijiet tagħha meta attribwiet il-ħtija għat-tifrik taż-żwieġ lill-konvenut appellant, meta skont dan tal-aħħar, l-Ewwel Qorti kellha ssib lill-attriċi appellata unikament ħatja għat-tifrik taż-żwieġ tagħhom minħabba adulterju kommess minnha ma' ċertu J P S.

14. Jibda biex jingħad illi dwar in-nuqqas ta' apprezzament tajjeb tal-provi mill-Ewwel Qorti, din il-Qorti ttenni illi għalkemm hija għandha tara

u tifli l-provi u l-valutazzjoni magħmula mill-Ewwel Qorti, hija m'għandhiex taqbad u twarrabha jekk ma jkunx hemm raġunijiet tabilħaqq serji biex tagħmel dan. Il-funzjoni ta' reviżjoni li trid tagħmel din il-Qorti ma twassalx bilfors biex twarrab id-diskrezzjoni tal-eżerċizzju tal-apprezzament tal-provi li jkun sar mill-Ewwel Qorti, bħallikieku ma sar xejn. Għall-kuntrarju, jekk jirriżulta li l-apprezzament tal-provi li jkun sar mill-Ewwel Qorti huwa wieħed sostnut mill-provi li jinsabu fl-atti, u li l-konklużjonijiet tas-sentenza appellata jkunu s-sinteżi tar-raġunament mibni fuq dawk il-provi u t-tħaddim xieraq tal-liġi dwarhom, din il-Qorti ma twaqqax dik id-diskrezzjoni.

15. B'dawn il-prinċipji fil-moħħ, il-Qorti rat u kkunsidrat mill-ġdid il-provi li għalihom jagħmel referenza l-konvenut fl-aggravju tiegħu, ċjoè:

i. Ix-xhieda tiegħu stess fejn fl-affidavit jiddikjara illi:

> *«Jien kont spiċċajt tlaqt mid-dar ta' Santa Lucia, wara li ż-żwieġ tagħna kien spiċċa għal kollox u kien hemm problemi serji kemm dawk finanzjarji minħabba li kien kont nieħu ħsieb lil kullħadd għaliex missierha ma kienx jaħdem u misserha anke kellu l-vizzju tax-xorb u għalhekk qatt na seta' jipprovdi għal familtu. Dan kien ġab stress kbir fuq iż-żwieġ tagħna u kien hemm ħafna indħil mill-familja ta' Z1. Iżda fl-aħħar ma stajtx nissaporti iktar għax barra milli kont nieħu ħsieb lil kullħadd u qatt ma ġejt apprezzat <u>Z1 bdiet tara raġel ieħor minn wara dahari għat-tieni darba, kienet anke tagħmillu jiekol u toħodlu l-ikel u anke ġġib il-ħwejjeġ tiegħu d-dar u taħsilhomlu. Illum il-ġurnata Z1 qiegħda f'relazzjoni ma dan l-istess persuna J P S u flimkien għandhom tifel, ritratt hawn anness bħala Dok. C. Għalhekk nifhem li din ir-relazzjoni li bdiet waqt iż-żwieġ tagħna, kompliet wara li ż-żwieġ kien spiċċa.</u> Jien meta rajt dan id-diżrispett u kont ikkonfrontajt lil Z1 kemm-il darba ma stajtx nissaporti iktar. Peress li fid-dar kienu jgħixu*

l-familja tagħha jien ma stajtx nibqa' ngħix hemm u kont tlaqt minn hemm b'ta' fuqi senduqi. Kienu żammew kollox huma u l-affarijiet tiegħi qatt ma tagħthomli lura.» (enfażi ta' din il-Qorti).

ii. Ir-ritratt tal-attriċi flimkien ma' ċertu J P S u tarbija ta' ftit xhur, kif mtella' fuq il-pjattaforma soċjali *Facebook* bid-data tad-9 ta' Awwissu, 2020, fejn jidhru li qed jaqsmu kejk tal-magħmudija (ara fol. 952);

iii. L-affidavit u l-kontroeżami tal-attriċi, fejn qatt ma ċaħdet l-allegazzjoni tal-konvenut appellant dwar ir-relazzjoni tagħha ma' J P S, waqt iż-żwieġ u wara ż-żwieġ;

iv. Ir-rapport tal-perit legali Dr Keith Borg, fejn iddikjara fir-rigward tal-allegat adulterju mwettaq mill-attriċi:

«11. L-addebitu tal-adulterju lanċjat minn Z2 idur mar-relazzjoni ta' Z1 ma' J P S. Z1 f'ebda stadju ma tiċħad din ir-relazzjoni. Din ir-relazzjoni ssaħħet b'tali mod li Z1 u J P S saħansitra kellhom tifel. Mill-kumpless tal-provi u fuq bażi ta' probabilita' l-istanti qiegħed b'hekk jikkonkludi illi kienet proprju din ir-relazzjoni ta' Z1 illi kissret iż-żwieġ b'mod irrimedjabbli. 12. Għaldaqstant, dan l-addebitu ġie ppruvat.»

16. Mill-provi hawn fuq elenkati, jidher għalhekk ċar illi kemm għall-konvenut appellant, kif ukoll għall-perit legali Dr Keith Borg, il-prova reġina tal-adulterju mwettaq mill-attriċi appellata hija proprju t-twelid ta' tifel minn relazzjoni extra-maritali ma' J P S – liema prova, fil-fehma tagħhom, hija gravi biżżejjed li turi kemm tabilħaqq din kienet ir-raġuni wara t-tifrik irrimedjabbli taż-żwieġ tal-partijiet.

17. Mis-sentenza appellata jidher li l-Ewwel Qorti ħadet konjizzjoni ta' dawn il-provi (ara paġna numru 10 u 32) u għamlet ukoll referenza għall-istess fil-konsiderazzjonijiet tagħha (ara paġna numru 32), iżda kkonkludiet illi dawn il-provi, kif ukoll il-konklużjonijiet milħuqa mill-perit legali ma kinux b'saħħithom biżżejjed sabiex iwassluha għall-konklużjoni illi ż-żwieġ tfarrak primarjament minħabba adulterju kommess mill-attriċi. Din il-Qorti taqbel mal-istess konklużjoni u dan kif ser jiġi spjegat hawn taħt:

a. Fl-ewwel lok jidher li l-Ewwel Qorti ddikjarat b'mod ċar illi sabiex jiġi ppruvat l-adulterju fit-termini tal-**Artikolu 38 tal-Kodiċi Ċivili**, jinħtieġ illi jkun hemm indizji u preżunzjonijiet gravi, preċiżi u konkordanti, li ma għandhom iħallu l-ebda dubju f'min ikun qed jiġġudika, u fil-fatt għamlet ukoll referenza għal ġurisprudenza li titkellem dwar dan. Dan jistabbilixxi illi l-Ewwel Qorti applikat l-artikolu tal-liġi korrett, u kompliet billi interpretatu skont it-tagħlim stabbilit mill-Qrati tagħna.

b. Fit-tieni lok, huwa minnu li l-unika prova mressqa mill-konvenut fuq l-allegat adulterju kienet biss id-dikjarazzjoni ġuramentata tiegħu fejn jagħmel referenza għal ċertu J P S. Ma jidhirx mill-atti illi qatt tressqu domandi lill-attriċi dwar dan, u lanqas ma jidher li tressaq bħala xhud l-istess J P S. Huwa kruċjali l-fatt kif fid-dikjarazzjoni ġuramentata tiegħu, il-konvenut jagħmel distinzjoni bejn dak li kien qiegħed jiġri

allegatament minn wara dahru waqt li kien għadu jgħix ma' Z1, u dak li seħħ wara li huma sseparaw *de facto* minn xulxin. Skontu, waqt li kienu għadhom jgħixu taħt l-istess saqaf, l-attriċi appellata kienet bdiet relazzjoni extra-maritali, fejn kienet issajjar u taħsel il-ħwejjeġ lil dan J P S. Madankollu, ebda prova ma tressqet li tissostanzja dan l-allegat aġir li skont l-konvenut seħħ ċirka madwar is-sena 2010 u li allura wassal għat-tifrik taż-żwieġ. Fin-nuqqas ta' dan, żgur li l-Ewwel Qorti ma kellha qatt tasal għall-konklużjoni li ż-żwieġ tal-partijiet sfaxxa minħabba f'hekk. Magħdud ma' dan, skont il-konvenut, wara li sseparaw *de facto* minn xulxin fi tmiem is-sena 2010, f'ċertu punt l-attriċi allegatament kellha wkoll tarbija ma' J P S. Però lanqas prova ta' din l-allegazzjoni ma tressqet mill-konvenut.

c. Min-naħa l-oħra u fit-tielet lok, huwa minnu li l-konvenut ippreżenta *screenshot* ta' ritratt mtella' fuq il-pjattaforma *Facebook* nhar id-9 ta' Awwissu, 2020, fejn fih jinsabu l-attriċi flimkien mal-imsemmi J P S, fejn fi ħdanu qed iżomm tarbija ta' ftit xhur f'ċirkostanza fejn jidher li kien hemm festin tal-magħmudija. Madankollu, dan l-*iscreenshot* jew ritratt, minnu nnifsu lanqas ma jistabbilixxi adulterju kif qed jippretendi l-konvenut. Għalkemm jista' jagħti indikazzjoni illi wara s-separazzjoni *de facto* tal-partijiet, l-attriċi setgħat kienet f'relazzjoni ma' J P S, u li t-tarbija fir-ritratt hija wild tagħhom, madanakollu minn tali prova l-Qorti ma tistax tinferixxi konferma konkreta ta' dan. Tkun bil-wisq prużuntuża

l-Qorti kieku kellha tasal għal tali konklużjoni, tenut kont tal-gravità tar-riperkussjonijiet li jġib miegħu l-adulterju. _Dato ma non concesso_, illi l-attriċi u dan J P S li hemm fir-ritratt tabilħqq jinsabu jew kienu jinsabu f'relazzjoni f'Awwissu 2020 (meta ġie mtella' r-ritratt fuq il-midja soċjali) u t-tarbija fl-istess ritratt hija tagħhom, dan *se mai* kieku jistabbilixxi li tali relazzjoni kienet fis-seħħ wara li l-partijiet sseparaw *de facto*, u b'hekk ma kinitx ir-raġuni wara t-tifrik taż-żwieġ. Kif qalet sew l-Ewwel Qorti, il-konvenut stess jammetti illi fl-2010, meta telaq mid-dar matrimonjali, iż-żwieġ tagħhom ma kienx kollu ward u żahar, anzi jikkonferma li kien hemm fatturi oħra li kienu qed ixekklu l-ħajja miżżewġa tagħhom.

18. Mal-premess, din il-Qorti taċċenna wkoll għall-fatt li għalkemm l-attriċi ma qalet xejn dwar dak allegat mill-konvenut żewġha, dan ma jfissirx li l-Ewwel Qorti kellha taċċetta l-verżjoni li ta l-istess konvenut (ara ***M A v. C A***, deċiża mill-Qorti tal-Maġistrati (Sede Superjuri – Qorti tal-Familja) (Għawdex), deċiża fit-2 ta' Ottubru, 2008). Flimkien ma' dan, jingħad ukoll li f'materja ta' xhieda u apprezzament tal-provi, japplika l-prinċipju li l-provi u x-xhieda *ponderantur non numerantur*, ċjoè l-Qorti tista' tikkunsidra bħala vertiera prova waħda u/jew ix-xhieda ta' xhud wieħed biss, kemm-il darba tkun konvinta mill-veraċità minn tali prova u/jew xhieda (ara ***Moviment Azzjoni Soċjali v. Noel Borg***, deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-18 ta' Lulju, 2014).

19. Issa, huwa minnu li fil-każ odjern, il-perit legali Dr Keith Borg ikkunsidra bħala vertiera u veraċi x-xhieda tal-konvenut u minħabba f'hekk, kien konvint illi ż-żwieġ tal-partijiet tkisser minħabba l-aġir tal-attriċi appellata. Għall-konvenut, l-Ewwel Qorti ma kellha l-ebda raġuni sabiex ma tistrieħx fuq l-istess rapport. Madankollu u f'dan ir-rigward, il-liġi tipprovdi li l-prova bil-mezz ta' perit jew periti, l-opinjonijiet u l-konklużjonijiet tagħhom jaqgħu taħt l-iskrutinju u l-apprezzament tal-ġudikant bħall-provi l-oħra kollha fil-proċess. Għalkemm il-periti tekniċi jinħatru mill-Qorti sabiex jgħinuha fil-konsiderazzjonijiet tagħha, il-Qorti mhix marbuta li tadotta l-konklużjonijiet tagħhom. Huwa għalhekk li l-**Artikolu 681 tal-istess Kodiċi** jipprovdi li l-Qorti mhix marbuta li taċċetta l-konklużjonijiet tar-rapporti tal-periti kontra l-konvinzjoni tagħha nnifisha.[6] Għalkemm, f'oqsma tekniċi li ma jaqgħux fil-kompetenza tal-Qorti, il-fehmiet tal-esperti huma meqjusa bħala aċċertament ta' fatti u b'hekk sabiex il-Qorti tkun tista' titbiegħed minnhom, jeħtieġ illi jkun hemm raġunijiet serji u validi biżżejjed.[7] Fil-każ in eżami r-rapport ta' Dr Keith Borg, bħala rapport ta' perit legali, seta' jiġi faċilment skartat mill-Ewwel Qorti għaliex l-Qorti għandha l-fakultà illi tevalwa wkoll hi stess l-aspett legali tas-sitwazzjoni (ara ***Malika Rezkini v. Stephanie Jean-Paul Henri***

---

[6] Ara s-sentenza fl-ismijiet ***C M pro et noe v. D C et***, deċiża mill- Qorti tal-Appell fil-25 ta' April, 2024; Hekk ukoll, ***A G v. L-Avukat Dr A C* et, deċiża mill-Qorti tal-Appell nhar il-31 ta' Mejju, 2023,** fejn ingħad li r-rapporti tal-periti jservu sabiex jassistu lill-qrati u mhux biex jorbtuhom (*dictum expertorum numquam transit in rem iudicata*).
[7] Ara s-sentenzi ta' din il-Qorti fl-ismijiet ***P L v. S L*** deċiża fis-26 ta' Mejju, 2021 u ***C sive C G et v. J S*** deċiża fit-28 ta' Jannar, 2021.

Padierna, deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-24 ta' Frar, 2025). Fil-fatt, din il-Qorti taqbel perfettament mar-raġunament tal-Ewwel Qorti u mhux ma' tal-perit legali.

20. Ta' min isemmi wkoll illi l-konvenut ma semmiex l-adulterju fir-risposta ġuramentata għall-kawża iżda qal biss li ż-żwieġ tkisser irrimedjabbilment u ma għamel ebda kontrotalba fejn talab lill-Qorti ssib lill-attriċi responsabbli għat-tkissir taż-żwieġ minħabba l-adulterju u l-konsegwenzi legali li dan iġib miegħu.

21. Stabbilit il-premess, jidher ċar li għalhekk l-Ewwel Qorti għamlet kemm apprezzament tajjeb tal-provi li kellha quddiemha, kif ukoll applikazzjoni korretta tal-liġi.

22. Billi t-tielet aggravju hu mibni fuq il-premessa li jintlaqa' l-ewwel aggravju fuq ir-responsabbiltà, dan l-aggravju ma fihx mertu.

23. Għalhekk, dawn iż-żewġ aggravji qed jiġu miċħuda.

24. **Fir-raba' aggravju**, il-konvenut appellant jilmenta dwar kif minħabba l-fatt li l-Ewwel Qorti naqset milli tevalwa b'mod xieraq il-provi kollha miġjuba quddiemha kif ukoll taddotta l-konklużjonijiet tal-perit legali fir-rigward tar-responsabbilità għat-tifrik taż-żwieġ, hija waslet għall-

konklużjoni żbaljata illi l-attriċi appellata m'għandhiex tkun responsabbli għad-dejn formanti mill-komunjoni tal-akkwisti. Jispiċċa jgħid illi:

> *«kieku din l-istess Qorti evalwat b'mod xieraq u eżaminat bir-reqqa l-provi kollha miġjuba flimkien mal-konklużjonijiet milħuqa mill-istess Perit Legali minnha appuntat, liema provi kienu konkreti, konklussivi u fil-livell rikjest mil-liġi, kienet tasal hi ukoll għall-konklużjoni netta li ż-żwieġ tfarrak unikament tort tal-appellata konvenuta minħabba f'adulterju kommess minnha u sussegwentament ma kienetx tillikwida u tassenja l-komunjoni tal-akkwisti billi ma ssibx lill-appellata konvenuta responsabbli għad-dejn formanti mill-istess komunjoni tal-akkwisti, u dan għaliex kif suespost ir-responsabbilità tat-tifrik taż-żwieġ kien unikament addebitat lilha.»*

25. L-appellata tilqa' għal dan l-aggravju billi tgħid illi dan l-aggravju jibbaża ruħu fuq l-ewwel aggravju, u għalhekk jekk dak ifalli, dan l-aggravju għandu sussgwentament jiġi miċħud. Barra minn hekk, hija tgħid ukoll illi fi kwalunkwe każ, l-Ewwel Qorti kienet korretta fid-deċiżjoni tagħha u dan fid-dawl tal-abbuż li sofriet minnu l-appellata, senjatament dak finanzjarju.

26. Fit-**<u>tielet aggravju</u>**, il-konvenut appellant jilmenta kif l-Ewwel Qorti iddeċidiet illi l-ispejjeż ġudizzjarji għandhom jiġu assunti fl-intier tagħhom minnu, u dan minkejja l-provi kollha u l-konklużjonijiet tal-perit legali. Huwa jtenni illi *«hu ma jistgħax jifhem kif minkejja l-provi kollha mressqa u r-rapport konklussiv tal-Perit Legali, l-Ewwel Onorabbli Qorti iddeċediet li l-ispejjeż għandhom jiġu sapportati interament mill-esponent appellant».* Jispiċċa jgħid illi għalkemm iħoss li ġaladarba hu ma huwiex responsabbli għat-tifrik taż-żwieġ u għandha tkun l-attriċi li tbati l-istess,

fiċ-ċirkostanzi jkun aktar ġust illi tal-inqas tali spejjeż jiġu maqsuma b'mod indaqs miż-żewġ partijiet.

27. L-attriċi appellata tgħid illi d-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti kienet korretta, u terġa' tfakkar illi kien il-konvenut appellant li qarraq b'kullħadd.

28. Jidher għalhekk illi mill-bqija, l-appell tal-konvenut appellant jiddependi fuq jekk l-attriċi appellata hijiex unikament responsabbli għat-tifrik taż-żwieġ minħabba l-allegat adulterju ma' J P S li skontu beda waqt iż-żwieġ. Dak il-mertu ġie deċiż illum fl-ewwel parti ta' din is-sentenza fejn id-deċiżjoni tal-Ewwel Qorti ġiet ikkonfermata fis-sens illi l-allegat adulterju da parti l-attriċi ma huwiex ippruvat, u għalhekk il-konvenut huwa unikament responsabbli għall-falliment taż-żwieġ minħabba sevizzi fuq l-attriċi. La huwa hekk, din il-Qorti ma tarax lok illi għandha tidħol fil-kwistjoni tal-likwidazzjoni u diviżjoni tal-komunjoni tal-akkwisti, kif ukoll tal-ispejjeż ġudizzjarji.

29. B'hekk kemm it-tieni, kif ukoll it-tielet aggravju, qed jiġu miċħuda.

Deċiżjoni

Għaldaqstant għar-raġunijiet fuq imsemmija, din il-Qorti qiegħda tiddeċiedi billi **tiċħad** l-appell tal-konvenut.

L-ispejjeż tal-proċeduri tal-appell għandhom jitħallsu mill-konvenut.

Mark Chetcuti Prim Imħallef	Giannino Caruana Demajo Imħallef	Anthony Ellul Imħallef

Deputat Reġistratur
da